

De klassieke wratduiven, majestueus, gracieus en adellijk

Als fokker ben ik sinds enkele jaren helemaal in de ban van wratduiven. Sommigen begrijpen dit niet en ik kan eigenlijk ook niet goed uitleggen waarom. Op grote internationale shows wisten deze 'keizers' onder de duivenrassen echter steeds mijn aandacht te trekken.

Tekst en foto's: Lars van Droogenbroeck

Ze wekken bij mij vooral het beeld van de 'oerduif' op

Rassen die sinds eeuwen gefokt en in ere gehouden worden én die door hun uitstraling en karakter respect afdwingen. Ik fok intussen Dragoons in blauw gekrast en indigo gekrast en Valkenetten in wit, geel en dun. In het begin was mijn moeder (bij wie mijn duivenhokken staan) niet echt 'in' voor die rare duiven met hun te grote oogranden en neuswratten, maar intussen is ook zij gelukkig bijgedraaid. Aangezien ik niet vaak thuis ben, ben ik al eens op haar aangewezen om mijn duiven te verzorgen. Ik heb dan ook liever dat ze evenveel geniet van onze mooie hobby, als ik. Misschien is het wel een leuk idee om voor haar verjaardag een eigen fokkerskaart aan te schaffen. Stel jullie eens voor: moeder en zoon die mekaar beconcurreren op de show...

Zeven wratduivenrassen in België

Hieronder bevinden zich de Carriër, Dagoon, Valkenet, de Franse Bagadet, Neurenberger Bagadet, Spaanse aardbeioog en de Poolse wratduif. De wratduiven kunnen we onderverdelen in twee groepen, de klassieke, echte of speciale wratduiven en de Bagadetten. De eerste groep kent haar oorsprong in het oosten en heeft als voorouder de reeds uitgestorven Turkse duif. Door de jaren heen is men d.m.v. doorgedreven selectie tot de huidige bestaansvorm van deze heel verscheidene rassen (Carriër, Dagoon en Valkenet) gekomen. Engeland heeft deze rassen veredeld in de 18^e eeuw en later geëxporteerd naar Europa en Amerika. We vinden een eerste vermelding terug van klassieke wratduiven op de show van New York in 1879. Oorspronkelijk werden deze rassen gebruikt als vliegduif en vooral voor het overbrengen van boodschappen.

Uiteindelijk kwam hieraan een einde en werden ze nog louter gefokt voor de show, wat een verijdeling van het type en andere hoofdtekenmerken met zich meebracht. Het gaat hier over eeuwenoude rassen die op de één of andere manier weten te overtuigen. Veel liefhebbers hebben ze nooit echt

gekend. Destijds werden ze vooral gehouden door de hogere klassen. De Londense apotheker John Moore (bekend van zijn boek 'Columbarium' (1735) noemde de Carriër toen al de 'King of Pigeons.' Vandaag hebben we gelukkig nog enkele gedreven speciaalclubs met al even enthousiaste

Een prachtige elegante en toch zeer krachtige gele Carriër. Vaste afhellende lichaamshouding, prima type met lange benen en slanke, lange hals met mooi aansluitende strakke bevedering.

liefhebbers, die er alles aan doen om deze klassieke schoonheden te beschermen, in kwaliteit te verbeteren en te verspreiden.

Algemene kenmerken

Voordat ik aan de specifieke rasbespreking begin, wil ik toch enkele algemene kenmerken toelichten. Bij de 'speciale' wratduiven gaat het over duiven met substantie in lichaamsbouw en sterkte in snavel. Dieren met spitse of zwakke snavels zijn ongewenst. Ook wordt van alle rassen een specifieke, in het oog springende, oograndstructuur gewenst, die bij de drie rassen zeer verschillend is. Vervolgens hebben we de grootte, structuur en gelijkmatigheid van de snavelwratten, die in de beoordeling vooraan staan. Echter, er wordt nergens gestreefd naar excessen. Een te grote oogrand- of wratstructuur brengt de duif uit balans, verhindert de harmonie en is zeker in de huidige cultuur (dierenwelzijn) te vermijden.

De Carriër

Carriërs -de 'koning der duiven'- vallen meteen op door hun groot, slank en gespierd uiterlijk met een lange hals en lange benen. Het gaat om statige duiven die zich dienen te presenteren. De stand is sterk afhellend en de bevedering eerder krap. Wat opvalt zijn de oogranden en snavelwratten die naar geslacht en leeftijd ontwikkelen. Gemiddeld ontwikkelt een Carriër zich volledig over een periode van vier jaren. We kunnen dus nooit van een jonge duivin de wratstructuur van een oude doffer verlangen.

Het type wordt gekenmerkt door een matig brede borst die eerder vlak is, maar toch stevig. De rug is lang, vlak en sterk afhellend, wat uiteraard de sterk opgerichte

Bruinzilver gekraste Carriër duivin met een vaste stand, let op de sterk afhellende ruglijn, lange hals en benen. Kop en snavel worden mooi horizontaal gedragen.

houding en afhellende stand accentueert. De lange, slanke hals wordt bij voorkeur verticaal gedragen en wordt naar de romp toe weinig dikker. Elegantie in hals en een goed uitgesneden keel zijn een must bij dit gracieuze ras. Een halsknobbel is uit den boze. De vleugels zijn lang met duidelijk afstaande vleugelboegen. De staart is lang, evenals de benen die voorzien zijn van goed

vooruitspringende dijen. De tenen worden goed gespreid op de grond en zorgen voor een vaste stand. Kenmerkend is eveneens de krappe, vast aanliggende bevedering.

De kop

Na algemeen voorkomen, type, stand en houding zijn we aangekomen bij de verschillende onderdelen van de kop. De kop van de Carriër

Carriër met aangepaste gezichtslengte en regelmatige wratstructuur. Goed ontwikkelde snavel en regelmatige bleke oogranden die het oog correct omsluiten. Oogkleur kan iets intensiever.

Vooranzicht van een zwarte Carriër doffer met een mooie regelmatige, droge en poederige wratstructuur; langs alle kanten afgerond. Let op de gelijkenis met een walnootkern. Onderwrat is in verhouding met het geheel.

Elegante blauw gekraste Dragoon duivin. Zeer strak in de veren met een afhellende houding en een mooie kopdracht. Stand kan hier iets vaster. Kleine wens in krastekening, harmonische lichaamsverhoudingen.

Blauw zwartgebande Dragoon met een vaste afhellende stand en goed ontwikkelde borst, vleugelboegen zichtbaar. Let op de kopdracht (boven horizontaal), stevige hals en correcte beenlengte.

is matig breed en vlak met een licht geronde schedel. Het achterhoofd is onopvallend afgerond. De kop en snavel worden bij voorkeur horizontaal gedragen en de kop moet beschikken over een aangepaste gezichtslengte. Dit om de groei van de specifieke wratstructuur toe te laten. De ogen getuigen van een intelligente uitdrukking met een oranje tot rode iris. Bij bruinkleurigen is een lichtere iris (vals pareloog) toegestaan en bij wit is het oog donker. De oogranden zijn rond, vlak aanliggend en omsluiten het oog goed. De oograndstructuur is fijn, droog en ontwikkeld, naar leeftijd. Traanogen en rode of sponsachtige oogranden behoren tot de ernstige fouten. De snavel is recht, lang, goed ontwikkeld en bij voorkeur horizontaal ingeplant. Belangrijk is dat de snavel mooi sluit. Enig toilet (bijvijlen) is hiervoor zeker een must! De boven- en ondersnavel zijn even krachtig met een stompe punt. De snavelkleur is blank bij de blauwe kleurlagen, bij zwart en roodsilver is een donkere snavel toegestaan. De opvallende snavelwratten zijn langs alle kanten afgerond met het hoogste punt in het midden. De vorm en structuur lijken op die van een walnootkern, met naar leeftijd ontwikkelde onderwrat. Eens op leeftijd zijn de wratten vol ontwikkeld; steeds stevig, droog en poederig. De neusopeningen zijn vrij en de wratstructuur raakt bij voorkeur de oogranden niet. Ongewenst zijn asymmetrische of te grote wratten; ontbrekende onderwrat bij oude dieren; hangsnavel en een dunne, spitse, korte, gebogen of niet sluitende snavel. Carriërs zijn erkend in heel wat kleuren en

wat opvalt is dat ze ook in elke bontvariant voorkomen. De kleuren zijn bij voorkeur intensief en respectievelijk zuiver, maar kleur en vleugelpatroon zijn van ondergeschikt belang. In het fokkersboek is Francis Gilbert jammer genoeg de enige fokker. Naast de tentoongestelde dieren in Duitsland en de mooie Carriërs van Han Voerman was ik ook aangenaam verrast van de kwaliteit van de Franse dieren. Gelukkig kennen wratduiven heel wat belangstelling in het Oostblok, dus laten we hopen dat de 'koning' nooit verdwijnt op de show.

Met plezier bespreek ik het tweede ras: de Dragoon

De Dragoon is een middelgrote duif met een krachtige en brede borst. De stand is laag en de houding afhellend. De kop wordt horizontaal en het liefst iets naar boven gedragen. Hieraan heeft de Dragoon zijn naam 'sterrenkijker' te danken. Het type wordt gekenmerkt door een brede en goed geronde borst. De rug is breed in de schouders en vlak. Naar de staart toe wigvormig versmallend en afhellend. De vleugels zijn krachtig en breed met zichtbare vleugelboegen. De staart is naar

Kopstudie van een jonge blauwe Dragoon duivin: mooie kopbelijning en duidelijke stierennek. Perfect gesloten snavel: let op de krachtige ondersnavel, gladde wratstructuur die de belijning mooi volgt. Lengteribbels kunnen hier iets duidelijker. Mooie fijne oograndstructuur: driërjig bovenaan en vooraan, onderaan en achteraan smaller.

verhouding eerder kort, evenals de benen die tamelijk ver naar achteren en breed geplaatst zijn. De dijbenen zijn krachtig. De hals treedt vol uit de schouders en gaat slechts met een geringe versmalling over in de stierenhals. De hals is eerder kort dan middellang met een goed uitgesneden keel. Een te lange of te dunne hals is uit den boze. De bevedering tenslotte, is glad aanliggend en hard. Heel kenmerkend is de kop met de verschillende onderdelen die de Dragoon zo uniek maakt. De kop is breed tussen de ogen en is van oogrand tot oogrand licht gewelfd. Het verloop naar de snavel is wigvormig, zonder kneep. De kopbelijning gaat zonder hoeken over in de stierennek en hals. Ernstige fouten zijn een smalle of te hoekige kop, evenals geknepen achter de neusdoppen. De ogen zijn fonkelend donkerrood bij alle kleurslagen met zwarte snavel tot oranjerood bij de roden, oranje bij de gelen en donker bij de witten.

De oogranden zijn aan de voor- en bovenzijde drierijig en naar beneden en naar achteren wat smaller. Ze komen niet boven de schedel uit en zijn gescheiden van de neusdoppen. De snavel is zeer krachtig en stomp, boven- en ondersnavel even sterk en goed gesloten. Een krachtige ondersnavel verhoogt de waarde. Telkens ben ik onder de indruk van hoe krachtig een snavel wel niet kan zijn, wanneer ik mijn jonge Dragoons in het nest vergelijk met andere rassen. Het verlengde van de snavellijn loopt onder het oog door. De kleur van de snavel is conform de kleur van de bevedering. De neuswratten beginnen kort achter de snavel, zijn recht en lopen naar het voorhoofd iets op. Van terzijde gezien wigvormig en van boven gezien tolvormig. Kenmerkend voor het ras zijn de ribbels in lengterichting die ook bij oudere dieren nog herkenbaar moeten zijn. De neuswratten zijn fijn van weefsel en vormen met de kop een harmonisch geheel, zonder uitwassen. Bij oude dieren is een lichte wratstructuur aan de ondersnavel toegestaan. Dragoons worden in de ons omringende landen op hoog niveau gefokt en ook in België zijn enkele liefhebbers. Een topdier fokken en showen is echter geen makkie. Dieren die lengte in aangezicht tonen zijn al sneller te lang in achterpartij, dieren die uitmunten in snavelsubstantie krijgen sneller grove neuswratten, enz. Wel jammer is, dat je ze niet lang kan showen. Mijn stam is afkomstig van de 'Zuchtwart' van de Duitse speciaalclub, Karl-Otto Semmler; aangevuld met Franse dieren van Aymeric Amourette die Europees kampioen werd in Herning, Denemarken. Krachtige dieren met mooie koppen en een

Dragoon met mooi gewelfde kopvorm, die uitloopt in de stierennek. Let op de kopdracht: 'sterrenkijker.' Uitmuntende krachtige, stompe snavel die perfect sluit. Regelmatige wratstructuur met lengteribbels die kort achter de snavelpunt begint. Correcte oogranden die het oog goed omsluiten, oogkleur vurig, fonkelend en sprekend. Een plaatje!

enorme snavelsubstantie, maar de ribbels in de wratstructuur gaan al snel verloren. Hier zal ik ergens een compromis moeten zoeken... Het moet niet altijd makkelijk gaan in onze hobby natuurlijk. Een uitdaging is altijd leuk.

De Valkenet

Afsluiten doe ik met de derde opvallende en niet minder geliefde vertegenwoordiger: de Valkenet. Als klein jongentje bezochten we met de lagere school de plaatselijke

Als mijn dieren lijken op die van de afbeelding in dat boekje, zou ik een gat in de lucht springen.

bibliotheek. Uiteraard kwam ik bij de juf met alleen maar boeken over duiven. Uiteindelijk moest ik teleurgesteld 'echte' leesboekjes kiezen en mocht ik één duivenboek houden. Dat was een oud, klein boekje met bijna alleen maar prenten en tekeningen van sierduiven. Op de kaft stond een afbeelding van een rode, een zwarte en twee witte

Valkenneten/barbs uit 'The book of Pigeons' van R. Fulton (1876). Een afbeelding die in mijn geheugen gegrift staat en 20 jaar later bevolken die 'barbs' nu ook mijn duivenhokken. Een woord van dank aan Jan Spaepen die mij veel bijleerde over wratduiven in het algemeen en Jef Janssens die zorgde voor mooie dieren om mee te starten. Als mijn dieren lijken op die van de afbeelding in dat boekje, zou ik een gat in de lucht springen. Mooie compacte en brede types met brede koppen en vuurrode, parallelle oogranden. Laat ons hier naartoe werken...

De Valkenet is een krachtige, brede en gedrongen duif met een middelhoge stand en een bijna horizontale houding. Het belangrijkste kenmerk is de kop met brede, grote wratten aan de bovensnavel, in drieën gedeelde wrat aan de ondersnavel en brede, cirkelronde oogranden. Omdat de focus lange tijd op de kop gelegen heeft, is het oorspronkelijke type ergens verloren gegaan. Vandaag zetten wij ons als fokkers in om naar een compacter type toe te werken. Dit type wordt gevormd door een zeer brede, goed geronde en sterk naar voren gedragen borst. De rug is eerder kort, achter de schouders iets hol en afhellend. De vleugels zijn tamelijk lang, nauwelijks gesloten en rusten los op de zijkanten van de staart. Deze staart is smal en weinig langer dan de vleugels. De benen zijn middellang en de hals is kort, krachtig uit de schouders oprijzend en iets naar achteren gebogen. De bevedering is strak aanliggend.

Kopstudie van een dunne Valkenet doffer. Let op de brede kopvorm en de scheiding van de bovenwratstructuur in het midden, zeer regelmatige, rode oogranden. Duidelijk ontwikkelde onderwrat in het midden en zijwratten aan de mondhoeken.

Het belangrijkste onderdeel: de kop

De kopbelijning vormt van de zijkant gezien een langgerekte booglijn van de snavel over de bovensnavelwrat naar de achterkop. De kop is heel breed, voor en achter de ogen even breed. Hier zien we echter net als bij de Carriër een soort van ontwikkeling naarmate de leeftijd toeneemt. Als de wratten ontwikkelen toont de voorkop ook automatisch breder en wordt vooraan alles mooi opgevuld. De ogen hebben een grote pupil en zijn parelkleurig. Bij wit zijn de ogen donker en bij bont parelkleurig of donker. Iets rood in de iris wordt toegestaan. De opvallende oogranden zijn breed, rond, tamelijk dik aan de buitenrand, maar dun aan de binnenrand. De oogranden dienen het oog cirkelvormig te omsluiten, zijn gegroefd en hebben een bloedrode kleur. Sponsachtige oogranden en tranende ogen vallen onder de ernstige fouten. De snavel is zeer breed en middellang. De boven- en ondersnavel zijn ongeveer even dik en gesloten. De snavel is aangepast aan de ronding van de kop. De snavelkleur is licht, bij zwart en blauw is een donkere snavel toegestaan. Ongeveer zijn logischerwijs dunne, spitse of te korte snavels. De neuswratten bestaan uit een bovensnavelwrat en onderwratten. De bovensnavelwrat is zeer breed en gezwollen, geribbeld en in het midden gedeeld. Bij oude

vogels is een wat ruwe structuur toegestaan. De ondersnavel heeft drie wratten: een middelste en twee kleine aan de mondhoeken. De Valkenet is erkend in een aantal kleurslagen, bij voorkeur intensief en respectievelijk zuiver, met de bijhorende bontvarianten, de kleur komt wel als laatste bij de beoordeling. De blauwen hebben een uiting van smoky.

Als u in de toekomst weet dat er ergens wratduiven geshowd worden, doe me dan een pleziertje en neem ook eens een kijkje bij deze majestueuze dieren.

Als ras hebben ze een enorme uitstraling en zeker oude doffers zijn een impressionante verschijning. Qua fok zijn er geen problemen, mijn dieren brengen allemaal hun jongen zelfstandig groot.

Ziezo, dan zijn we aan het einde gekomen van mijn betoog

Ik hoop dat ik u als lezer enigszins heb kunnen boeien met dit artikel. Ik heb het vooral niet te technisch proberen maken, zodat niet alleen kenners, maar ook leken zich een beeld kunnen vormen van een wratduif. Onbekend is nu misschien niet langer onbekend. Als u in de toekomst weet dat er ergens wratduiven geshowd worden, doe me dan een pleziertje en neem ook eens een kijkje bij deze majestueuze dieren. Ik wens jullie vervolgens veel succes tijdens dit showseizoen waar we allen reikhalzend naar uitkijken. De coronacrisis heeft hopelijk in onze hobby niet te veel sporen nagelaten. Ik heb niet alleen het showen gemist, maar vooral het sociale aspect van onze hobby. Veel liefhebbers en keurmeesters zijn intussen vrienden geworden, waarbij het wisselen van ervaringen en ideeën even belangrijk zijn dan het bespreken en vergelijken van onze dieren.

Ik heb intussen niet stil gezeten. Na 10 jaar studeren ben ik als keurmeester geslaagd voor de schriftelijke examens van mijn laatste groepen (waaronder de wratduiven). Als ik de komende maanden slaag voor de praktische proeven kan ik 2022 in schoonheid starten als A-keurmeester. Ik hoop u alvast snel terug te zien, tussen de kooien, tijdens een voordracht of aan de toog met een frisse pint. <<